



Illustrasjonsfoto av den nye fasaden og
"Kunnskapens tre" av Ellef Grythe

KUNSTPLAN FOR NYE STAVANGER RÅDHUS

Byggherre: Stavanger kommune

Arkitekt: Link Arkitektur

Hovedentreprenør: Faber bygg AS

Kunstkomiteen

Link Arkitektur: Zsófia Horvath-Magyar

Prosjektleder Stavanger kommune: Axel Roy Larsen

Prosjektleder utomhus, landskapsarkitekt, Stavanger kommune: Sondre Størkersen

Brukerrepresentant, politisk sekretariat: Zubia Willmann-Robleda

Brukerrepresentant, politisk sekretariat: Ragnhild Reilstad Leganger

Kunstkonsulent: Marit Aanestad

Kunstkonsulent: Mona Orstad Hansen

(Illustrasjoner i dokumentet er fra Link Arkitektur)

UU: **Handler om å ha en tydelig VISJON for UU og definerte MÅL.**

UU



MENNESKET

- ~ Dette skal være et hus for ALLE
- ~ Sosial bærekraft
- ~ Bygget skal ha ekstra fokus på universell utforming
- ~ UU-koordinator
 - Pilotprosjekt
 - Prosessleder
 - Følger opp prosjekterende fag
 - Opprette og holde i brukerprosess
- ~ Høye sikkerhetskrav
- ~ Smartbygg nivå 3
- ~ Integre alle krav tidlig
- ~ Redusere slitasje, minimere behov for vedlikehold



BYGGET

- ~ Passivhusstandard
- ~ BREEAM Excellent
- ~ Smartbygg nivå 3
- ~ Integert solcelleanlegg
- ~ Ombruk, gjenbruk og redesign
- ~ Bygget skal ha ekstra fokus på universell utforming
- ~ Robuste og varige materialer



KLODEN

- ~ Fossilfri byggeplass
- ~ Reduserer klimagassutslipp med 50%
- ~ Passivhusstandard
- ~ BREEAM Excellent

Innholdsfortegnelse

1. Innledning
2. Byggets historikk og arkitektur
3. Beskrivelse av gjenoppbyggingen
4. Eksisterende kunstprosjekter i Rådhuset
5. Kunstfaglig begrunnelse/intensjon
6. Beskrivelse av områder for kunst i Rådhuset
7. Budsjettramme kunstprosjekt
8. Framdriftsplan
9. Illustrasjonsfoto og plantegninger

1. Innledning

I forbindelse med rehabiliteringen og ombyggingen av det nye rådhuset i Stavanger er det satt av midler til nytt kunstprosjekt.

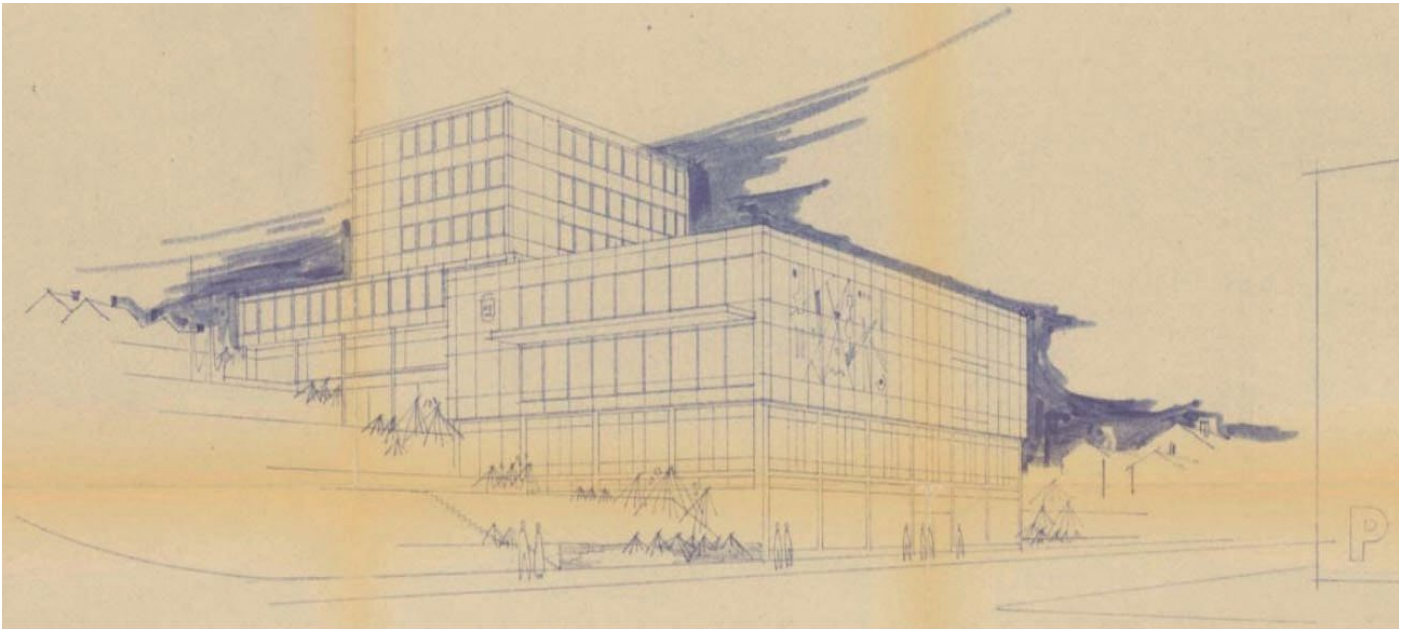
En ambisjon med ombyggingen har vært å markere Rådhuset tydeligere i bybildet. For å legge til rette for alle byens innbyggere, og samtidig skape et levende bygg ut mot byen, flyttes hovedinngangen og byens innbygger-service til Lars Hertervigs gate. Inngangen på hjørnet av bygget har visuell kontakt ned mot torget og domkirken. På denne måten åpner bygget seg mot byen på en ny måte, og byaksen mellom rådhuset, Domkirken og Torget, samt kontakten mot Breiavannet forsterkes.

Rådhuset er byens demokratiske sentrum og rommer byens politiske ledelse med bystyresal og formannskapssal, kontorer for ordfører, rådmann og politisk sekretariat. Rådhuset med bystyresalen er byens stortue og forum for politikk og demokrati. Her tas de politiske avgjørelsene, og her kan publikum overvære møter og ta kontakt med dagens politikere.

Vi i kunstkomiteen har valgt å utlyse en åpen prekvalifisering for å finne kandidater som inviteres til en lukket konkurranse om kunstoppdrag til rådhuset. Vi håper med dette å få et bredt grunnlag å velge fra, og å gi muligheten til flere kunstnere å melde interesse. Vi mener dette best speiler en demokratisk prosess. Stavanger kommune jobber aktivt for å fremme mangfold i kunst- og kulturlivet. Det skal også gjenspeiles i kommunens arbeid med kunst i offentlige rom.

Kunstkomitéen vil vektlegge at det skal være mangfold blant kunstnerne som vurderes, både i kunstnerisk uttrykk, alder, kjønn, kulturell bakgrunn og ulik erfaring fra arbeid med kunstprosjekt i offentlige rom. Prosessen med å finne aktuelle kunstnere til konkurranse skal gjenspeile dette.

Kunstkomitéen ønsker seg et markant kunstprosjekt som skal utspille seg over flere områder, fra 1. opp til 3 etasje. Vi ønsker i utgangspunktet én kunstner til å utføre kunstprosjektet. Dette for å få en sammenheng og tydelighet i kunstuttrykket. På grunn av kunstprosjektets størrelse og kompleksitet velger vi derfor å invitere fem kunstnere til en lukket konkurranse. Minst tre kunstnere vil bli valgt ut i fra prekvalifiseringen, videre forbeholder kunstkomitéen seg retten til å invitere ytterligere to kunstnere utenom prekvalifiseringen, dersom vi ser det som nødvendig.



2. Byggets historikk og arkitektur

Stavanger Rådhus ble tegnet av byarkitekt Jan Jæger og sto ferdig i 1963. Det ble opprinnelig bygget som et bibliotek, og omgjort til rådhus da dagens bibliotek på Sølvberget ble etablert. Det klassifiseres som etterkrigsmodernistisk, og med oppdelte bygningskropper glir det inn i trehusbebyggelsen på platået over Lars Hertervigs gate, mot Øvre Kleivegate.

Bygget kjennetegnes ved asymmetriske oppbrutte bygningsdeler i flere volumer, horisontalelinjer, store vinduer/vindusfelt, begrenset detaljering og fargebruk. Det er et tidstypisk eksempel på 60-tallets arkitektur og det fremstår arkitektonisk unikt for perioden i Stavangers bybilde. Bygget er medtatt i kulturminneplanen med forutsetning om fremtidig vern av fasader og deler av interiøret. Byantikvaren har uttrykt et sterkt ønske om at eksisterende proporsjoner i bygningsvolumene beholdes.

Rådhuset har med seg mye flott historie som skal bevares, samtidig som det skal gjenspeile kommunens høye miljø- og klimamål. Rådhuset skal gå foran som et smartbygg for fremtiden.



3. Beskrivelse av gjenoppbyggingen/rehabilitering

Signalbygg i sentrum - plassere rådhuset tilbake på kartet

Med respekt for det eksisterende har arkitektene forsøkt å fange essensen i bygget ved å ta vare på dets karakteristiske trekk. Nå skal rådhuset i byen bli rådhus for hele vår nye kommune. Bygningen deles som en høyblokk og lavblokk. Utvendig vil byggets proporsjoner og fasadepreg i stor grad opprettholdes. Fasaden får integrerte solceller i den grønne fargen, og "Kunnskapens tre" av Ellef Grythe skal tilbake på fasaden.

Det samlede bygningskomplekset vil etter gjenoppbyggingen ha et bruttoareal på ca. 6000 m², fordelt på 9 etasjer. Viktige mål for bygget når det nå skal totalrehabiliteres er å øke tilgjengelighet og funksjonalitet, redusere energi- og effektbehovet for bygget, samt å ivareta universell utforming og sikkerhet.

Rådhuset skal samtidig tilrettelegges for gode publikumsarealer og gode arbeidsplasser. Rådhusets eksisterende bærekonstruksjon er i hovedsak stedstøpte betongsøyler, -dragere og dekker. Fasaden er i dag en kombinasjon av glass og betong med eksponert tilslag. Bare store deler av betongkonstruksjonen vil stå igjen i lavblokken etter rivningen, før denne igjen skal bygges opp på ny. Høyblokken blir den samme opp til 8 etasje, med en ny inntrukket 9. etasje.

Det nye rådhuset er et rehabiliteringsprosjekt, og det er beholdt så mye som mulig av eksisterende bygg og materialer.

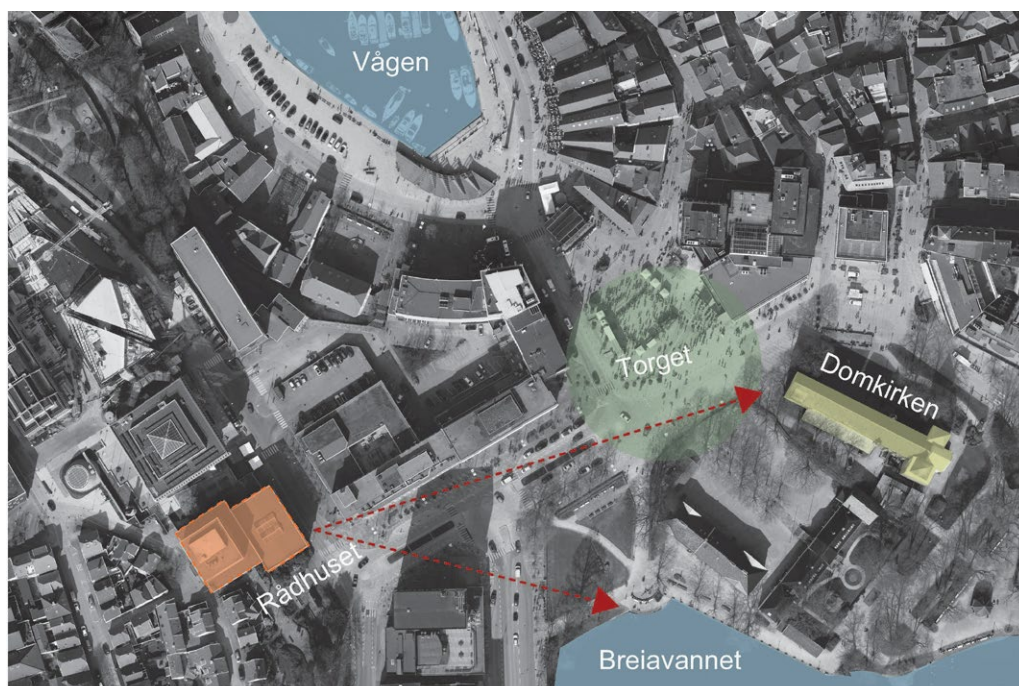
Materialer som blant annet er tatt vare på er: Teglstein, eksisterende rekkverk, lamper og trapp i terrasso til mesanin er beholdt. Det vurderes å bygge bord av det bevarte teakmateriale. Gjenbruk er viktig, og noe av materialene kan muligens brukes av kunstner, men det må avklares. Det er en gjennomgående grønn keramisk flisekledning som markerer trappehus i hver etasje.

1. og 2. etasje er områder hovedsakelig for publikum og med innbyggjerservice. 3. etasje er selve rådhusets kjerne med kommunestyresal og formannskapssal. De øvrige etasjene vil ikke være tilgjengelig for besøkende. Her er kontorlokaler for politisk sekretariat, grupperom for politikere mm. Ordføreren og varaordfører har kontorer i den nye øverste 9. etasjen.

Stavanger kommune har satt et meget høyt ambisjonsnivå for gjenoppbyggingen av Rådhuset. Bygget skal oppnå følgende mål:

- Passivhusstandard
- BREEAM-NOR sertifisering
- Smartbygg løsning
- Integrert solcelleanlegg i fasaden og på taket, temperatur og lys i bygget blir styrt
- Bygget skal ha ekstra fokus på universell utforming
- Mest mulig bruk av synlige treoverflater
- Miljøvennlig og innovative løsninger

Arkitektene har i tillegg lagt til en arkitekturvisjon som et mål for prosjektet:
Rådhuset skal igjen bli en perle i bybildet.



Tomteanalyse -
byaksen fra rådhuset til
domkirken

KOMMUNESTYRESAL



Illustrasjonsfoto av Kommunestyresalen og tekstilarbeidene av Eli-Marie Johnsen

4. Eksisterende kunstprosjekter i Rådhuset

Rådhuset har tre markante kunstverk:

Tekstilarbeidene i bystyresalen av Eli-Marie Johnsen (1926-2015)

Eli-Marie Johnsen vant konkurransen om kunst til det nye biblioteket i Stavanger i 1962. Hun laget i (1962-65) sammen med mannen Per Gøransson fire monumentale veggtepper til bibliotekets tidligere hovedsal, som nå er bystyresalen. Teppene dekker hele fondveggen i salen. Tittelenes er : Melkeveien, Syvstjernen, Jorden og Solen. De er holdt i et abstrakt geometrisk, konstruktivt uttrykk, med innslag av tekst. Teppene består av fire forskjellige fargevalører, og er vevd i lin og silke med innslag av sølv og metalltråder i veven. De utgjør et markant kunstnerisk verk ved at de fyller hele fondveggen i den overlyste bystyresalen og tilfører rommet en sakral stemning. Ved møter i den nye bystyresalen vil kun to av teppene vises om gangen, da to tepper skyves til side for skjermer.

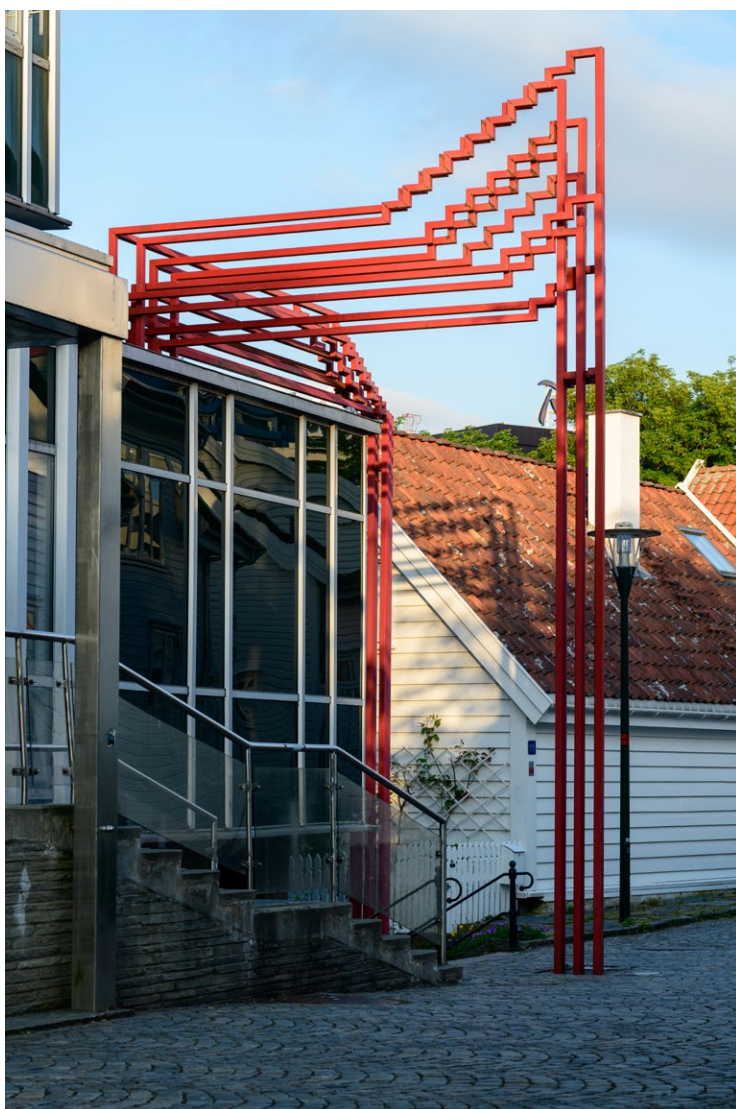
Fasadeutsmykking av Ellef Grythe (1923-91)

En stor mosaikk, "Kunnskapens tre" i blyglass med motiv av et tre ble integrert i fasaden ved byggingen av det nye biblioteket i 1965. Dette er muligens Stavangers eneste fasadeutsmykking i glass integrert i arkitekturen. Kunstverket kontrasterer fasadens geometriske oppbygging; formuttrykket er frodig og enkelt og fargene i gult, grønt og grått spiller fint mot bygget grønne glassfasade. Verket representerer 60 -tallets tanke om integrert kunst og arkitektur og er av stor kulturhistorisk verdi. Det peker på byggets historie som bibliotek, men har kunstnerisk kvalitet også for dagens arkitektur. Kunnskapens tre på fasaden er et kjent og kjært landemerke i byen.

I de første skissene til det nye rådhuset var fasadeutsmykningen utelatt, noe som skapte reaksjoner lokalt. Etter et sterkt press fra flere hold, blant annet byantikvaren og kunstnerorganisasjonen (NBK-R), ble det vedtatt at utsmykningen skal tilbakeføres og integreres i den nye fasaden.

Portal i stål, "Ett trinn til", av Paul Brand (1941)

Portalen øverst i trappen mot Øvre Kleivegate ble etablert i 1995 da bygget ble ombygget til Rådhus. Portalen skulle signalisere og lede folk til hovedinngangen til Rådhuset som da var fra Øvre Kleivegata, på «baksiden», i 5 etg. Portalen består av to smale, høye, avtrappende halvbuer knekt inn mot taket på bygget. Den danner en portal i to deler, i 90 graders vinkel og knytter inngangen mot sør til trappene i Rådhusparken. Den er i malt stål, signalrød og kontrasterer byggets grønne fasade. I dag utgjør den en portal i gangveien/trappen ned mot byen, torget, Domkirken og Breiavannet.

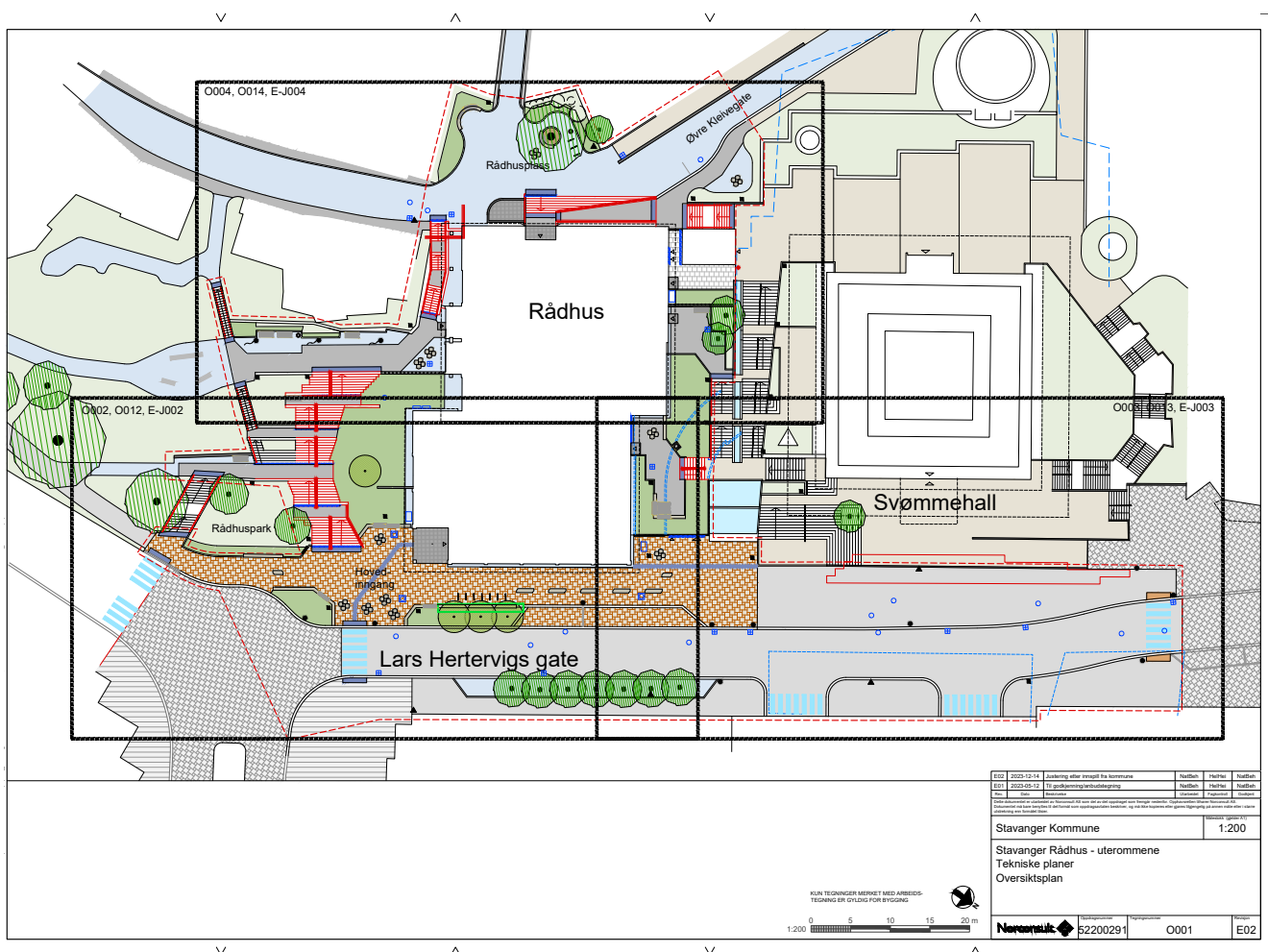


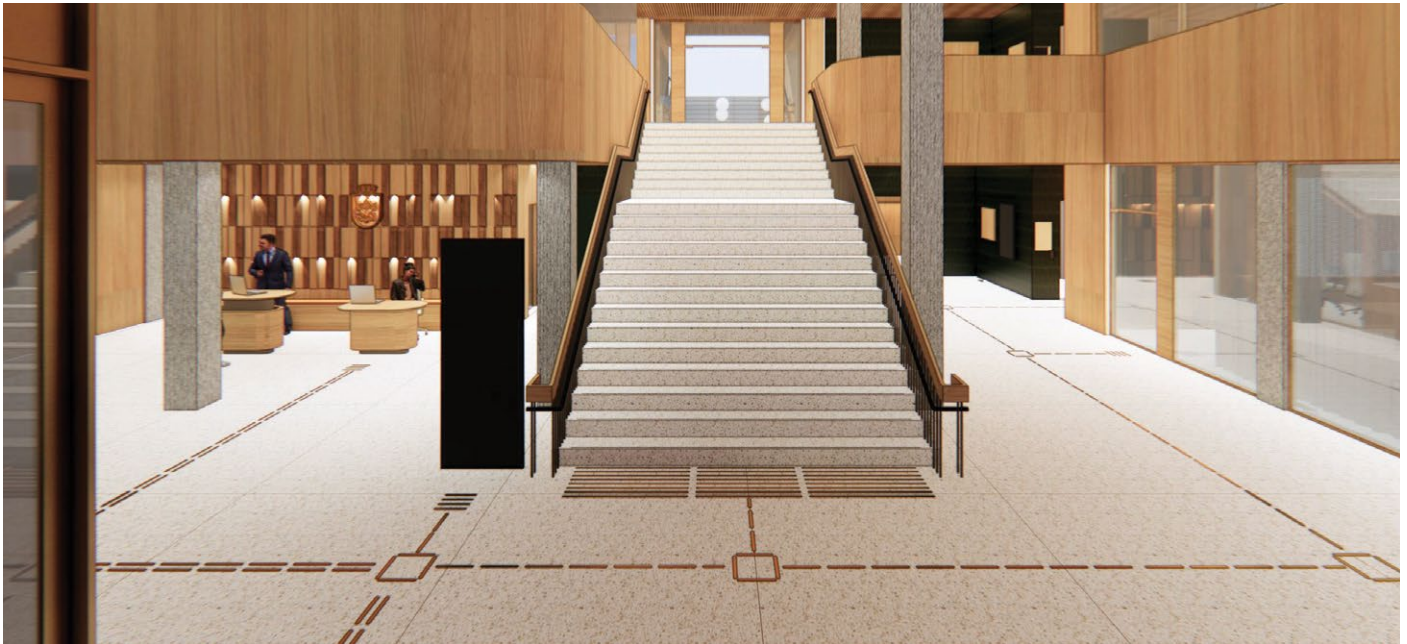
"Ett trinn til" Paul Brand
Foto: Erik Sæter Jørgensen

5. Kunstfaglig begrunnelse

Rådhuset er byens representasjonshus, og alle skal føle seg velkomne. Vi ønsker at kunsten skal bygge opp under den nye adkomsten til rådhuset. Det kunne vært ønskelig med et nytt kunstverk utendørs for å markere den nye hovedinngangen til Rådhuset. Kunstkomitéen har likevel vurdert dette som mindre aktuelt. Dette fordi området ved hovedinngangen framstår som trangt, med trapp og vei tett innpå. Et område som opprinnelig var tenkt som et lite torg er tatt ut av planen. Ved hovedinngangen er det behov for tydelig kommunikasjon med publikum, og det skal plasseres et infoskilt like ved trappen foran inngangen. Det er i tillegg politisk vedtatt en regnbueplass ved Rådhuset, det er enda ikke helt avklart hvor og hvordan.

Kunstkomitéen mener derfor det er hensiktsmessig å konsentrere kunsten innendørs; til det åpne rommet i 1 etasje, og til den store trappen som leder opp til 3 etg og bystyresalen. Rådhuset er kommunens ansikt utad og områdene i de to nederste etasjene er hovedsakelig for publikum. Her vil publikum komme med alle slags spørsmål vedr. kommunale tjenester, få råd og bli henvist videre. Det vil til tider kunne være mye folk i området.





LINK Arkitektur

1. Etasje, visualisering foaje

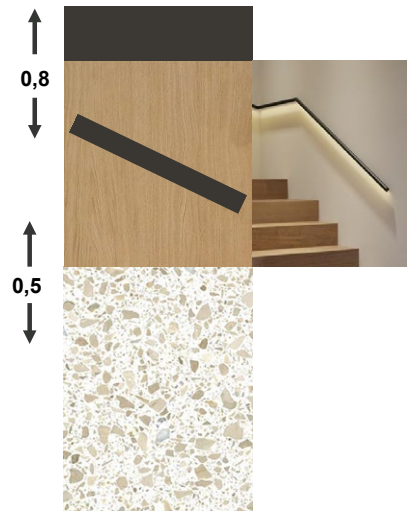
Område for kunst og intensjon

Rådhuset har allerede tre markante kunstverk i tillegg til løskunst, og det er ønskelig at den nye kunsten har tilstrekkelig "tyngde" og størrelse til å framstå som et sammenhengende kunstprosjekt gjennom de åpne rommene for publikum.

To områder peker seg ut; veggbrystningen på mesanin inn mot første etasje og fondveggen i 3. etasje.

Veggfeltene/brystningen i den inntrukkede annen etasje leder opp til og omkranser trappen, og fremstår som et tydelig arkitektonisk element. Brystningen består av tre og glass, og utgjør et sammenhengende horisontalt veggfelt. Veggen har en akustisk funksjon som maksimalt kan reduseres med 50% og et lydkrav inn mot kontorene. Det er mulighet for å integrere kunstverk i veggen, men det må avtales i god tid på forhånd.

Kunstkomitéen synes det er interessant å se for seg veggfeltene som en gjennomgående frise. Kunst montert som friser har lang tradisjon i arkitekturen, helt tilbake til antikkens templer, hvor historiske seiere ble fortalt i skulpturelle veggfriser/relieff i marmor og terrakotta. I mer moderne tider er friser gjerne brukt til dekorativ og ornamentale kunst. Kunstkomitéen ser for seg kunst som bygger videre på, og samtidig utfordrer denne tradisjonen.



LINK Arkitektur

Vestibyle med fondvegg 3. etasje

Det andre området er den monumentale fondveggen i 3. etasje. Veggen er synlig fra hovedinngangen og helt opp til tredje etasje. Den er 6 m i høyde og taket åpner mot ytterligere to etasjer. Fondveggen ligger vis-à-vis inngangen til bystyresalen, og utgjør et hovedelement i foajeen.

Kunstkomitéen ser for seg en sammenheng mellom kunsten i de to områdene. For eksempel i materialet og /eller tematisk. Ved fondveggen er det en mulighet til å arbeide mer skulpturelt, og benytte seg av høyden og rommet. Men det er en begrensning på vekt på gulv og tak her, da dette er en del av den eldre bygningsmassen.

Kunsten skal fungere i rom med mye aktivitet og med mye informasjon, særlig i første etasje. Det skal tas hensyn til universell utforming, og unngå visuell støy. Dette legger en begrensning på enkelte uttrykk som for eksempel lyd eller lysverk.

Rådhuset er her for innbyggerne i stavanger. I den nye hovedinngangen til rådhuset vil byens befolkning i alle aldre kunne møte kunsten. Vi ønsker oss kunst som er inkluderende, åpen og gjerne eksperimenterende, rettet mot et mangfoldig publikum. Vi tenker at kunstprosjektet også kan være identitetsskapende for innbyggerne i kommunen. Kunstkomitéen ønsker ikke å legge for sterke føringer på kunstprosjektet, men kunsten kan gjerne forholde seg til arkitekturen, den nye og den gamle i materialvalg og formuttrykk, eller være mer fortellende ved f. eks å referere til byens historie eller samtid. Før rehabiliteringen fungerte første etasjen som byarkiv.

7. Budsjettramme kunstprosjekt totalt 2 200 000

Kunstrelaterte utgifter:

Skissehonorar konkurranse, 35 000 x 5 kunstnere	175 000
Honorar til utførende kunstner	1 550 000
Reiseutgifter ved befaring/møte kunstnere som er invitert til konkurranse	14 000
5%-avgift til Bildende kunstneres hjelpefond	77 500
Skilting	10 000
Formidlingstiltak, video	40 000

Sum	1 866 500
------------	------------------

Administrasjonsbudsjett 333 500

Honorar kunstkonsulent, inkl. mva 132 000 x 2	264 000
Prekvalifisering	5 000
Uforutsette utgifter	64 500

Sum	333 500
------------	----------------

8. Framdriftsplan

Frist prekvalifisering 20. april

Godkjenning i Stavanger kommunes kunstutvalg 5. juni

Konkurranseperiode midten av juni – november

Innlevering av skisseutkast konkurranse 20. november

Juryering i Stavanger Kommunes kunstutvalg 4. desember

Kontrakt med utførende kunstner, desember 2024

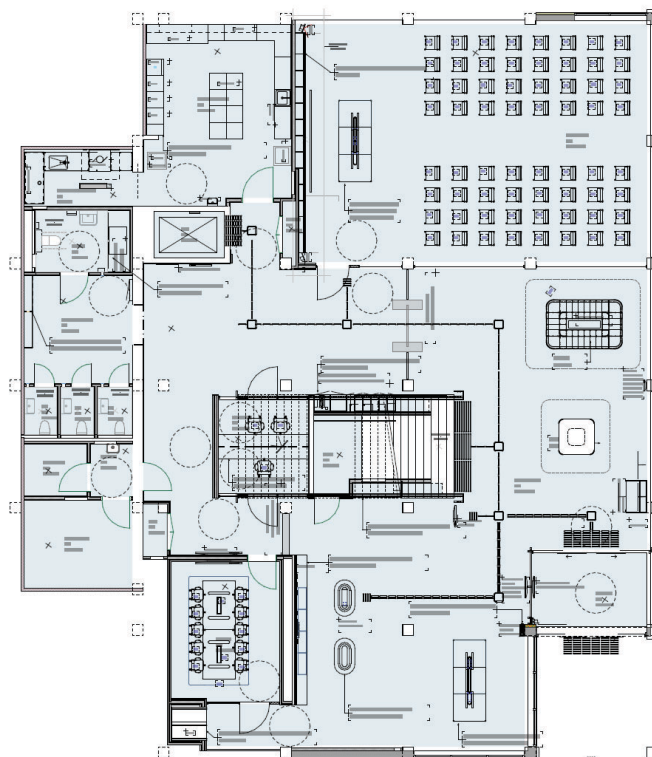
Ferdigstillelse desember 2025

9. Illustrasjonsfoto og plantegninger



1. Etasje, visualisering veggbrystning

1. Etasje Plan

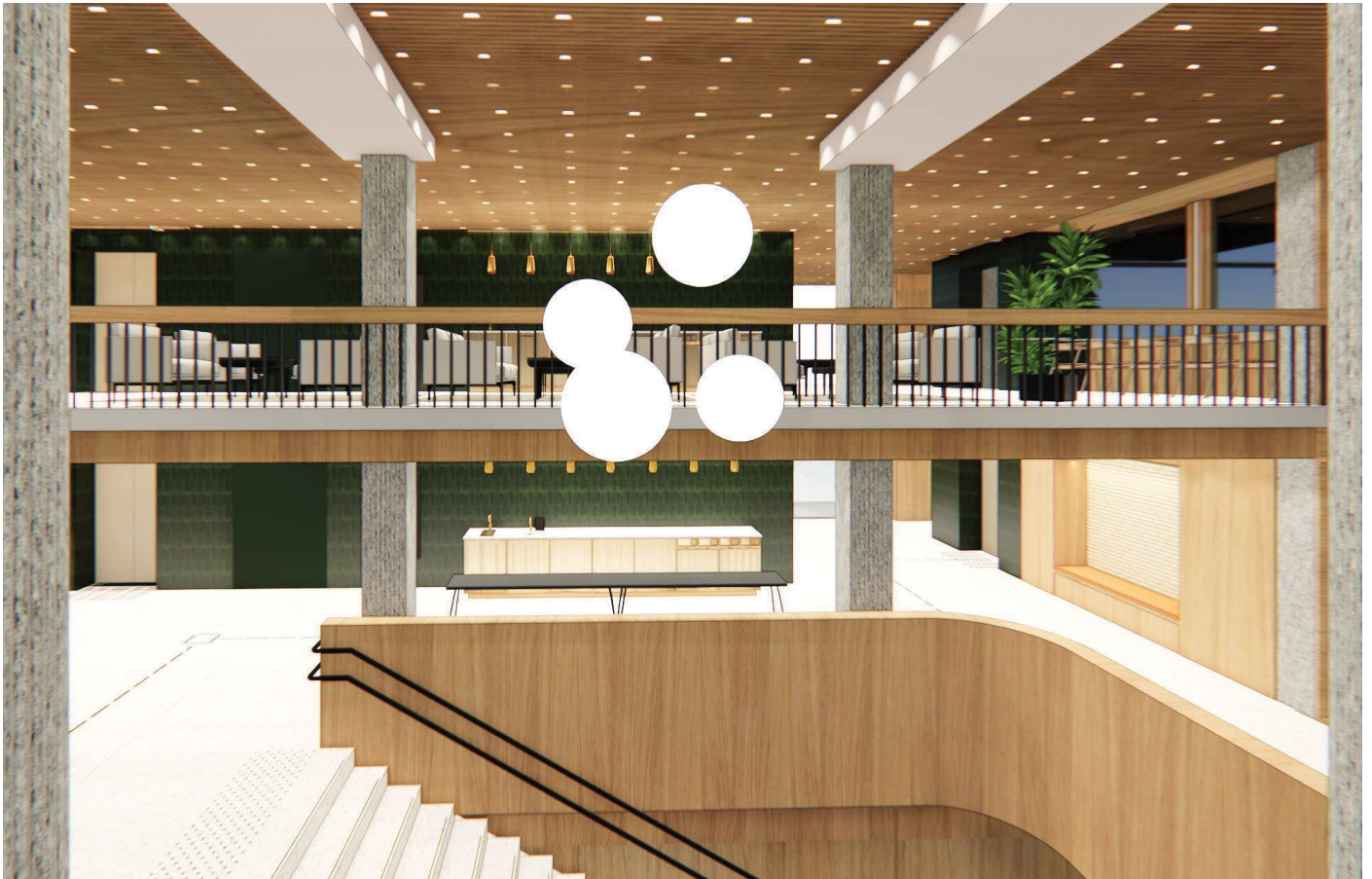




Område for kunst, fondveggen 3. etasje

3. Etasje Plan





Visualisering 3. etasje

Konsept

